Education Strategies in Medical
2018;10(6): 526-541
www.edcbmj.ir
Original Article
Farname Inc.

Explain and Validate the Components and Indicators of Internationalization of Virtual Colleges

Azita Salajegheh[1], Mehran Farajollahi[1], Nematollah Moosapur[2], Mohamadreza Sarmadi[1]

1. Department of Distance learning, Faculty of Psychology and Educational Science, Payame Noor University, Iran
2. Department of Curriculum, faculty of psychology and Educational Science, Farhangian University, Tehran, Iran

Article Information

Article history:

Received: 2017/12/16
Accepted: 2018/01/21
Available online: 2018/01/21

EDCBMJ 2018; 10(6): 526-541

Corresponding author at:

Azita Salajegheh
Department of Distance learning, Faculty of Psychology and Educational Science, Payame Noor, Iran
Tel: 09133425642
Email:
salajegheh.azita@gmail.com

Abstract

Background and Aims: The purpose of this study is to explain and validate the components and indicators of internationalization of virtual colleges.

Methods: This is an applied research in terms of purpose and descriptive-analytical study in terms of method. In the first stage, with the comparative-exploratory approach and the study of literature, the stages of the internationalization process of education and its components have been identified. Then, the components were validated by independent t-test (100 samples), In the next step, by using the Delphi method, indicators for these dimensions were introduced (20 samples) and Finally, they have been explored and verified by presenting structural models (250 samples).

Results: The results of the components' validation show that the level of optimal adequacy in all components is more than 0.05, the zero assumption which is the international optimal adequacy, is approved; therefore, 13 components have been introduced as effective dimensions of internationalization of education. Then, by using the Delphi technique, 41 indicators were introduced as effective indicators, and validated by using structural equation modeling.

Conclusions: Indicators and optimal components of internationalization of education have been studied and analyzed, and it has been attempted to provide the base in which by introducing these dominant indicators, the virtual colleges are designed and realized.

KeyWords: Internationalization Indicators, validation, virtual and distance education, virtual colleges.

Copyright © 2016 Education Strategies in Medical Sciences. All rights reserved.

How to cite this article:

Salajegheh A, Farajollahi M, Moosapur N, Sarmadi M. Explain and Validate the Components and Indicators of Internationalization of Virtual Colleges. Educ Strategy Med Sci. 2017; 10 (6):526-541

بهمن–اسفند ۱۳۹۶
2018;10(6): 526-541
www.edcbmj.ir
مقاله پژوهشی

دوماهنامه علمی
راهبردهای آموزش در علوم پزشکی

Farname Inc.

تبیین و اعتبار سنجی مؤلفه‌ها و شاخص‌های بین المللی سازی دانشکده‌های مجازی

آزیتا سلاجقه[۱]، مهران فرج اللهی[۱]، نعمت الله موسی پور[۲]، محمدرضا سرمدی[۱]

۱. گروه برنامه ریزی آموزش از دور، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، ایران
۲. گروه برنامه ریزی درسی، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

اطلاعات مقاله

تاریخچه مقاله
دریافت: ۱۳۹۶/۰۹/۲۵
پذیرش: ۱۳۹۶/۱۱/۰۱
انتشار آنلاین: ۱۳۹۶/۱۱/۰۱

EDCBMJ2018;10(5):526-541

نویسنده مسئول:
آزیتا سلاجقه
گروه برنامه ریزی آموزش از دور، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، ایران
تلفن:
۰۹۱۳۳۴۲۵۶۴۲
پست الکترونیک:
salajegheh.azita@gmail.com

چکیده

زمینه و اهداف: پژوهش حاضر با هدف تبیین و اعتبار سنجی مؤلفه‌ها و شاخص‌های بین المللی سازی دانشکده‌های مجازی انجام شده است.

روش بررسی: این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و از نظر روش توصیفی- تحلیلی است. در مرحله اول با رویکرد اکتشافی ـ تطبیقی و مطالعه ادبیات، مراحل فرایند بین المللی سازی آموزش شناسایی و مؤلفه‌های تأثیرگذار بر آن احصاء گردیده‌اند، سپس مؤلفه‌ها با آزمون تی مستقل اعتبارسنجی شده‌اند (۱۰۰ نفر نمونه)، در مرحله بعد با استفاده از روش دلفی شاخص‌هایی برای این ابعاد معرفی شده (۲۰ نفر نمونه) و در انتها با اجرای مدلهای ساختاری (۲۵۰ نفر نمونه) به اکتشاف و تأیید آنها پرداخته شده است.

یافته‌ها: نتایج حاصل از اعتبار سنجی مؤلفه‌ها نشان می‌دهد با توجه به اینکه پی مقدار سطح کفایت مطلوب در تمامی مؤلفه‌ها بیشتر از ۰/۰۵ است فرض صفر که کفایت مطلوب شاخصهای بین المللی سازی آموزش است مورد تأیید قرار گرفته است، بنابراین ۱۳ مؤلفه به عنوان ابعاد مؤثر «بین المللی سازی آموزش» معرفی شده‌اند. سپس با استفاده از تکنیک دلفی ۴۱ شاخص به عنوان شاخص‌های مؤثر؛ معرفی و با استفاده از معادلات ساختاری مورد تأئید قرار گرفته‌اند.

نتیجه‌گیری: شاخص‌ها و مؤلفه‌های مطلوب بین المللی سازی آموزش مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته‌اند و سعی شده است زمینه‌ای فراهم شود تا با تدوین این شاخص‌های غالب، طراحی دانشکده‌های بین المللی مجازی و اقدامی در جهت تحقق این امر مهم فراهم آید.

کلمات کلیدی: شاخص‌های بین المللی سازی، اعتبارسنجی، آموزش مجازی و از دور، دانشکده مجازی.

کپی‌رایت ©: حق چاپ، نشر و استفاده علمی از این مقاله برای مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی محفوظ است.

مقدمه

امروزه دانشگاه‌ها که بازتاب پیشرفت و توسعه سرمایه انسانی محسوب می‌شوند، تحت تأثیر رویدادها و شرایط جهانی قرار گرفته‌اند و به عنوان نهادهایی برای حذف فاصله فناوری و تقویت مبادلات علمی، آموزشی و فرهنگی میان ملل و فرهنگ‌ها از جایگاه مطلوبی برخوردار شد ه اند. از طرف دیگر، رشد فزاینده ارتباطات اجتماعی در هزاره جدید، حوزه‌های مختلف حیات اجتماعی از جمله نظام آموزش عالی را با دو پدیده همسو ولی متمایز؛ یعنی جهانی شدن به معنی یکی شدن و بین المللی شدن به معنی همکاری و شریک شدن روبه رو کرده است [۱]. بین‌المللی شدن آموزش عـالی، به ایجاد جامعه‌ای علمی منتهی می‌شود که جریان پیوسته اطلاعات و انتشار سریع عقاید و افکار را تسهیل می‌کند. مـدرّسان دانـشگاه در آیـنده، کمتر به تأمین اطلاعات می‌پردازند و بیشتر در نقش مشوّقان و مفسّرانی ظاهر خواهند شد کـه مـسئولیتشان تـوسعه محیط و ایجاد درک عمیق در یک حوزه علمی است. در سطح نهادی نیز برخی دانشکده‌ها و دانشگاه‌ها مـبادرت بـه اجـرای دوره‌هایی کاملاً فرامرزی کرده‌اند. به‌علاوه دانشکده‌ها به لطف توسعه شبکه‌های ارتباطی در دسترس، تعاملات گسترده‌ای بـا سـایر دانشکده‌ها و دانشگاه‌های کشورها و قاره‌های گوناگون برقرار کرده‌اند. در نهایت، آن دسته از نهادهایی که به شکل مـتداول بـه ارائه خدمات آموزشی می‌پرداختند، هم‌اکنون به آموزش از دور و بین المللی سازی روی آورده‌اند و دانشکده‌ها و مؤسسات مجازی را پدید آورده‌اند [۲].

بین المللی شدن اثرات گسترده و عمیقی بر ساختار، روش‌ها، برنامه‌ها و عملکرد آموزش عالی و دانشگاه‌های جهان بر جای گذاشته است؛ که مهم‌ترین آن گسترش بازار آموزش عالی و امکان دستیابی بیشتر به آموزش عالی، پذیرش دانشگاه به عنوان یک صنعت بین المللی، اعتباربخشی بین المللی دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها و افزایش دانشجویان خارجی است [۳]. همچنین بین المللی شدن دانشکده‌ها منجر به توسعه دانش، مهارت و ارزش‌های بین المللی در برنامه‌های دانشکده می‌شود که باعث افزایش سواد بین المللی دانشجویان و اشاعه برنامه‌های درسی دانشگاهی به فراتر از مرزهای جغرافیایی و تجاری سازی برنامه درسی و محصولات آن می‌شود. پژوهش‌های انجام شده چهار دلیل را برای بین المللی سازی در آموزش عالی شناسایی کرده‌اند که عبارتند از: دلایل اقتصادی، دلایل سیاسی، دلایل علمی و دلایل اجتماعی – فرهنگی [۴].

در دو دهه اخیر "پدیده بین المللی شدن آموزش" در دانشکده‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشورها و مناطق مختلف جهان با رشد فراگیر و استقبال روزافزونی روبرو بوده، و هم اکنون نیز به عنوان مهمترین عامل تغییر برای توسعه کیفیت در دانشکده‌ها و مؤسسات آموزش عالی مطرح است [۵]. در جهان امروز، انسان‌ها با دشواری‌هایی مواجه‌اند که بیش از آن که ریشهٔ ملی داشته باشند و تنها با عزم ملی بتوان آنها را حل کرد، منشأ بین المللی دارند. به عبارت دیگر، این دشواری‌ها جهانی‌اند و تأثیرات بین المللی خاص خود را به همراه می‌آورند. بنابراین، عزم، شناخت و نگرش‌های سازندهٔ بین المللی برای رفع یا کاهش آنها ضروری است و این همه جز با شناخت و درک متقابل فرهنگ‌ها، تمدّن‌ها، و شرایط اقتصادی، سیاسی و اجتماعی ملت‌ها امکان‌پذیر نیست [۶].

رشد شگفت‌انگیز و مطرح شدن نسل جدید آموزش از دور و پدیده بین‌المللی شدن آموزش مقوله‌هایی هستند که موجب تغییر جدی سناریوهای آموزش عالی دنیا شده‌اند. عواملی چون کم رنگ شدن مرزها و ایجاد جوامع بین‌المللی و تقاضای روزافزون برای دریافت آموزش مناسب جهت دست یابی به سطوح بالای تفکر و تحلیل و کسب صلاحیت‌های مناسب برای داشتن زندگی اجتماعی، حرفه‌ای و عاطفی موفق در جامعه‌ای جهانی، موجب شده‌اند که مؤسسات آموزش عالی برای پاسخ‌گویی به نیازهای آموزشی از بعد کیفی و کمّی و دوام و پیشرفت در رقابتهای جهانی، به‌صورت روز افزونی به سوی پدیده بین‌المللی شدن و جهانی شدن آموزش عالی و در قلب آن بین‌المللی شدن آموزش روی آورند [۷]. بین المللی شدن آموزش امروزه به عنوان مهمترین عامل تغییر در دانشگاه‌های کشورهای مختلف مطرح است. بر اساس گزارش سازمان توسعه و همکاری اقتصادی (۲۰۰۸) تعداد دانشجویان بین المللی در سال ۲۰۰۰ میلادی از یک میلیون و هشتصد هزار نفر به دو میلیون و هفتصد هزار نفر در سال ۲۰۰۵ رسیده است [۵]. هم اکنون بیش از چهار میلیون دانشجو در دانشگاه‌های خارج از کشور محل تولد خودشان در حال ادامه تحصیل هستند [۸]. رشد و گسترش این پدیده تا اندازه‌ای فراگیر و وسیع شده است که امروزه از ظهور مدل‌های متعدد دانشکده‌های بین المللی بحث به میان می‌آید [۹-۱۰].

دانشکده‌های مجازی بین المللی یکی از مفاهیم نسبتاً جدیدی است که در مباحث آموزش عالی به آن توجه شده است. اساساً دانشکده مجازی بین المللی برای پاسخ به نیازها و مسائل جامعه جهانی بین المللی تشکیل شده و توسعه یافته است. به عبارت روشن‌تر، سه وجه یا جنبه عمده در این برنامه جدید نهفته است: وجه اول رویکرد بین المللی است که در آن، دانشکده مجازی بین المللی از وضعیت دانشکده سنتی؛ که به جامعه محلی و ملی معطوف است، فاصله گرفته و رویکردی بین المللی را در دستور کار خود قرار می‌دهد. وجه دوم، رویکرد فنآوری است که در آن دانشکده مجازی بین المللی از فنآوری اطلاعات و ارتباطات و شبکه سازی در عرصه بین المللی بهره می‌گیرد؛ وجه سوم، رویکرد بین رشته‌ای است که از طریق ارائه برنامه‌های درسی بین رشته‌ای، فارغ التحصیلان این دانشکده‌ها به گونه‌ای تربیت می‌شوند که بتوانند با مسائل جدید در جامعه جهانی مواجه شوند و برای کار در چنین محیطی آماده شوند [۱۱].

برای واژه بین‌المللی شدن، تعاریف متعددی ذکر شده است که بیانگر دیدگاه‌های گوناگون در تبیین آن است. Qiang(۲۰۰۳) بر این عقیده است که عامل کلیدی در این واژه، ادراک (مفهومی) بین ملت‌ها و هویت‌های فرهنگی است. در جایی دیگر وی با بیان اینکه آموزش عالی قسمتی از فرایند جهانی شدن است و از این‌جهت کمتر می‌تواند به‌عنوان یک زمینه کاملاً ملی در نظر گرفته شود، معتقد است که این امر، مستلزم پذیرش گسترده‌تر بین‌المللی شدن است که کل کارکرد آموزش عالی و نه صرفاً یک جنبه از آن را درگیر می‌کند [۱۲].Nelly(۲۰۰۷) معتقد است که بین‌المللی شدن، شناسه جهانی شدن نیست، بلکه هم یک محصول است و هم یک عامل در جهانی شدن است [۱۳]. درحالی‌که Jones و Hoyler آن را فرایند یادگیری پیچیده‌ای می‌دانند که ابعاد جهانی، زمینه‌ای، انتقال دانش و فنّاوری‌های تلفیق‌شده، بین فرهنگی، میان‌رشته‌ای و مقایسه‌ای ساختار

دانش را شامل می‌شود [۱۴]. Heitor (۲۰۱۵) معتقد است که تعریف بین‌المللی شدن باید «هرگونه تلاش پایدار که هدفش پاسخگو ساختن آموزش عالی به الزامات و چالش‌های مرتبط با جهانی شدن جوامع، اقتصاد و بازار کار است» را نیز شامل شود [۱۵]. همچنین Knight (۲۰۰۸) در جدیدترین تعریف خود، بین‌المللی شدن را فرایند ادغام (تلفیق) یک بعد بین‌المللی، بین فرهنگی یا جهانی در فرایند، کارکرد یا تحول آموزش عالی در سطوح مؤسساتی و ملی معرفی می‌کند [۱۲]. آنچه از تعاریف فوق برمی‌آید این است که آموزش عالی به سمت و سوی یک‌تغییر اساسی در نتیجه بین المللی شدن حرکت می‌کند. و همان طور که Stromquist (۲۰۰۷) در پژوهش خود با عنوان «بین‌المللی شدن به‌عنوان پاسخی برای جهانی شدن» خاطرنشان کرده است این تغییرات اساسی ممکن است ناشی از تأکید بیشتر فشارهای بازار در فرایند تصمیم‌گیری برای آموزش باشد و همه دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها، چه دولتی و چه خصوصی، این فشارها را تجربه می‌کنند [۱۶]. در همین راستا Heitor (۲۰۰۲) اشاره دارد که مؤسسات آموزش عالی امروزه با فشارهای روزافزونی برای بین‌المللی کردن برنامه‌ها و دوره‌های خود روبه‌رو هستند [۱۵]. با توجه به این تعاریف، می‌توان استنباط کرد که بین‌المللی شدن، خود یک هدف نیست، بلکه منبعی مهم در توسعه آموزش عالی به سمت یک نظام مطابق با استانداردهای بین‌المللی و همچنین پاسخی به محیط جهانی شده‌اش است.

با پیشرفت فن‌آوری به‌خصوص فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات، دانشکده‌های مجازی در تعامل بیشتری با محیط پیرامون خود قرارگرفته‌اند. بر همین اساس، ضرورت دارد با رویکردی «چالش محور» به بین المللی سازی آموزش نگریسته شود. درصورتی‌که این چالش‌ها از منظر فرصت بررسی شوند، یقیناً موجب پویایی سیستم آموزشی خواهند شد. مهم‌ترین چالش‌ها و ضرورت‌های پیش روی را که نیازمند اتّخاذ راهبردهای مناسب‌اند، می‌توان به‌صورت ذیل بر شمرد:

۱. محیط پویا و پیچیده: تغییرات روزافزون جغرافیایی-سیاسی، اقتصادی و فن‌آوری که بر کل جهان تأثیر می‌گذارند، دانشکده‌های مجازی را نیز فرا خواهند گرفت. با نهضت جهانی شدن، انحصارهای منطقه‌ای از بین می‌رود و دانشکده‌ها بر این اساس، هم رقابت جهانی و هم رقابت منطقه‌ای را تجربه خواهند کرد.

۲. رسالت آموزش عالی: دانشکده‌های مجازی باید با دقت بیشتری به دیدگاه‌های جامعه توجّه نمایند تا نیازها و انتظارات در حال تغییر آنها را با توجّه به عوامل و نیروهای تغییر درک کنند. همچنین باید اشتیاق بیشتری جهت مشارکت با صنعت، دولت و سایر مؤسسات آموزش عالی از خود نشان دهند یا حتّی در این کار، رهبری را بر عهده گیرند [۱۷].

۳. اداره و ساختار آموزش عالی: اگر دانشکده‌ها می‌خواهند در جهان دانش فردا نقش اساسی ایفا کنند، نمی‌توانند هم در شرایط سنّتی به سر برند و هم به پیشرفت متمایل شوند. دانشکده‌ها باید تغییر کنند و باید به گونه‌ای متحوّل شوند که بتوانند با امکانات کمتر، بازدهی بیشتری داشته باشند.

۴. استقلال دانشگاهی: دو ویژگی اصلی فرهنگ دانشگاهی که جنبه جهانی نیز دارند؛ عبارت‌اند از: «استقلال دانشگاهی» و «آزادی دانشگاهی» است. منظور از «استقلال» نوع خاص رابطه میان دولت‌ها و دانشگاه‌هاست که در آن، دولت‌ها ضمن حمایت از فعّالیتهای دانشگاهی، از دخالت در امور آنها اجتناب می‌کنند. ضمن اینکه لازمه «آزادی دانشگاهی» نیز آن است که دولت‌ها، «استقلال» نهادهای دانشگاهی را بپذیرند.

۵. فن‌آوری آموزشی: Castlez (۱۳۸۰) معتقد است پیدایش نظام نوین ارتباطات الکترونیکی در عرصه نظام جهانی، موجب یکپارچه‌سازی همه رسانه‌های ارتباطی و تعامل بالقوّه آنها شده و در حال تغییر فرهنگ‌هاست و آنها را دگرگون خواهد ساخت. اگر دانشکده‌های مجازی به مشارکت همه‌گیر علمی و استفاده از فن‌آوری جدید مبادرت نکنند، در فرا گرد جهانی شدن جایگاهی نخواهند داشت [۱۸].

۶. توسعه دسترسی: به نظر می‌رسد دسترسی گسترده به آموزش عالی و پژوهش‌های علمی، ضرورتی اساسی است. کشورهای توسعه‌یافته در مواجهه با سیر جهانی شدن، مبادرت به افزایش تعداد دانشجویان خارجی خودکرده‌اند و سال‌به‌سال، تعداد دانشجویان خارجی این کشورها افزایش می‌یابد.

۷. برنامه درسی: زمانی یک دانشکده و سیستم آموزش عالی خواهد توانست در صحنه آموزش عالی جهانی‌شده، خودی نشان دهد و دانشجویان گوناگون را از سراسر نقاط جهان جذب کند که برنامه‌های درسی و کیفیت آموزش خویش را بیش‌ازپیش ارتقا دهد و با تحوّلاتی در ارزیابی برنامه‌ها، رشته‌های تحصیلی و عملکرد دانشکده‌ها همراه باشد تا به ارتقای کیفیت تولیدات آموزش عالی بر اساس نیازهای بازار بینجامد.

۸. هیئت‌علمی و دانشجویان: سرمایه‌گذاری در آموزش عالی، تحوّلات جهانی و توسعه فن‌آوری‌های اطلاعات و ارتباطات و افزایش مراودات علمی، انتظارات هیئت‌علمی دانشکده‌ها و دانـشجویان را افزایش داده است. در آینده، مدرّسان و اعضای هیئت‌علمی کمتر در مقام تأمین‌کنندگان اطلاعات و بیشتر در منزلت مشوّقان و مفسّرانی عمل خواهند کرد کـه مسئولیتشان ایجاد درک عمیق از یک حوزه علمی و ارائه رهنمون و هدایت‌های صحیح و مناسب به دانشجویان است [۱۹].

همچنین پژوهش‌های انجام شده در این زمینه؛ موانع گوناگونی را برای اجرای مؤثر بین المللی سازی شناسایی کرده‌اند که عبارتند از:

فقدان سیاست‌ها یا استراتژی‌های روشن برای تسهیل فرایند بین المللی سازی، فقدان حمایت‌ها در زمینه منابع مالی، مسائل و مشکلات اداری، وجود اولویت‌های دیگر در مقایسه با بین المللی سازی، عدم تأیید و به رسمیت نشناختن فعالیت‌های انجام شده در خارج از کشور، در دسترس نبودن اطلاعات قابل اتکاء و جامع، در دسترس نبودن فرصت‌ها، درک و فهم ناکافی از واقعیت بین المللی شدن و در دسترس نبودن نیروها و کارکنان ذی صلاح و آموزش دیده برای هدایت فرایند بین المللی سازی[۲۰]. بنابراین، نظام‌های آموزشی برای مقابله با این چالش‌ها و مواجهه مناسب با روندهای موجود در فرا گردهای جهانی شدن، نیازمند نوعی معماری جـدید بـرای بازسازی و روزآمـد شدن و هم‌راستایی با روند مطلوب توسعه آموزش عالی در جهانند [۲۱] که در این مسیر لازم است رویکردهای بین المللی سازی را که مورد توجه برخی پژوهشگران است را بکار گیرند:

۱. رویکرد فعالیت: این رویکرد، بین‌المللی شدن را شامل ارتقای فعالیت‌هایی مثل برنامه درسی، تبادل دانشجو/ استاد، کمک‌های فنی و دانشجویان بین‌المللی می‌داند.

۲. رویکرد صلاحیت: رویکرد صلاحیت بر توسعه مهارت‌ها، دانش، نگرش‌ها و ارزش‌ها در دانشجویان، کارکنان و اساتید تأکید می‌نماید [۲۲].

۳. رویکرد انـسانی: این رویکرد بر خلق فرهنگ یا جوی که چشم‌اندازها و ابتکارات بین‌المللی و بین فرهنگی را حمایت می‌کند، این رویکرد بر توسعه و رشد مهارتها، دانش، نگرش‌ها و ارزشها در دانشجویان، اعضای هیئت علمی و کارکنان دانشگاهها تأکید دارد.

۴. رویکرد فرایند: در این رویکرد بر القا و تلفیق بعد بین المللی و میان فرهنگی در فرایندهای تدریس، پژوهش و خدمات از طریق ترکیب فعالیتهای متنوع رویه‌ها و سیاستها تأکید می‌شود [۲۳].

بر اساس پژوهش‌های انجام شده شاخصهایی برای بین المللی سازی آموزش معرفی شده‌اند، بطوریکه فشالنج کارکردهای آموزشی، خدماتی و پژوهشی را بررسی کرده است و .شاخص‌هایی مانند جذب دانشجویان، عضویت در مجامع و شبکه بین‌المللی، دانشجویان، برنامه ریزی درسی، استادان، پژوهش‌های دانشگاهی را به عنوان شاخصهای ارزشیابی دانشگاهها معرفی نموده است [۲۴]. همچنین، Wang شاخصهای جذب دانشجویان، عضویت در مجامع و شبکه بین‌المللی، برنامه ریزی درسی، شهرت بین‌المللی، پژوهش‌های دانشگاهی و منابع را به عنوان شاخصهای ارزشیابی دانشگاهها معرفی نموده است در پژوهشی دیگر، Hagh Doost و همکاران مجموعه‌ای شامل ۲۴۹ معیار در سه حیطه آموزش، پژوهش و امکانات و تجهیزات برای رتبه‌بندی دانشکده‌های پزشکی استفاده نموده‌اند [۲۵].

بین‌المللی شدن دارای مفهوم و الگوهای متعددی است. اینکه دانشگاهها و دانشکده‌ها به تناسب موقعیت اجتماعی-سیاسی خود چه شاخص‌هایی را برای بین المللی شدن بکار گرفته‌اند، نشان می‌دهد که شاخص‌های بین‌المللی شدن دارای تناسب موقعیتی (فرهنگی) هستند. بر این اساس، می‌توان این موضوع را پذیرفت که دانشکده‌های مجازی، هم می‌توانند و هم نیازمند شاخص‌ها و مؤلفه‌های خاص خود برای بین‌المللی شدن هستند. بنابراین هدف از انجام این پژوهش را می‌توان:

۱. شناسایی و تبیین مؤلفه‌های بین المللی سازی دانشکده‌های مجازی و ۲. اعتبارسنجی شاخص‌ها و مؤلفه‌های بین المللی سازی بیان کرد که براین اساس، پرسش اصلی این پژوهش بدین صورت بیان می‌شود که: مؤلفه‌ها و شاخص‌های مناسب برای بین المللی سازی دانشکده‌های مجازی کدامند؟

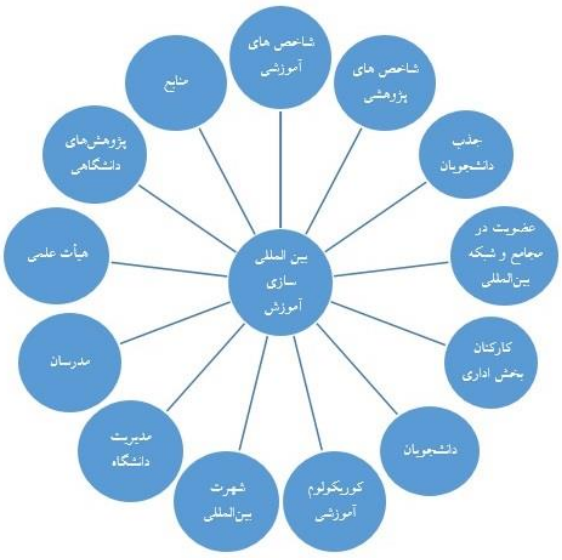
روش بررسی

نوع پژوهش حاضر کاربردی است. همچنین، در این پژوهش از روش پیمایشی (مجموعه‌ای از روش‌های منظم و استاندارد که برای جمع‌آوری اطلاعات درباره افراد، خانواده‌ها و یا مجموعه‌های بزرگ‌تر مورد استفاده قرار می‌گیرد و همچنین روشی برای به‌دست آوردن اطلاعاتی درباره ی دیدگاهها، باورها، نظرات، رفتارها یا مشخصات گروهی از اعضای یک جامعه آماری از راه انجام پژوهش است)، و توصیفی تحلیلی (پژوهشگر علاوه بر تصویر سازی آنچه هست به تشریح و تبیین دلایل چگونه بودن و

چرایی وضعیت مسأله می پردازد) استفاده شده است. این پژوهش شامل دو بخش کمی و کیفی می باشد. مرحله اول به گردآوری و تحلیل داده های کیفی پژوهش اختصاص یافته است که در این مرحله به شناسایی مؤلفه های مؤثر در بین المللی سازی آموزش از طریق مطالعه اسناد، مدارک و نظر خبرگان و همچنین دست یابی به مدل اولیه پرداخته شده است. در این مرحله، با ۲۰ نفر از مدیران و اساتید خبره در زمینه آموزش از دور، مدیریت، تکنولوژی و فنآوری آموزشی مصاحبه شده است که برای انتخاب این نمونه از روش زنجیره ای یا گلوله برفی استفاده شده است. بطوریکه در ابتدا لیستی از افراد واجد شرایط (حدود ۵۰ نفر) انتخاب شد که تعداد ۲۰ نفر از آنها حاضر به همکاری در این زمینه شدند. این مرحله تا دستیابی به کفایت نظری و معرفی ۱۳ مؤلفه مؤثر در بین المللی سازی ادامه یافت. پس از به دست آمدن این یافته ها به انجام مرحله دوم (مرحله کمی) برای آزمون و تعمیم یافته های اولیه و احصاء شده از مرحله کیفی پرداخته شده است، بطوریکه بر این اساس، پژوهشگر تفسیر می نماید که چگونه نتایج کمی مبتنی بر یافته های اولیه از مرحله کیفی است و سپس یافته های کمی و کیفی را با یکدیگر تلفیق نموده و به نتیجه نهایی دست یافته است. در بخش کمی پژوهش، پرسشنامه ای بر اساس ۱۳ مؤلفه بدست آمده طراحی شد و توسط ۱۰۰ نفر از اساتید، فارغ التحصیلان و دانشجویان دکتری رشته های برنامه ریزی آموزش از دور، فناوری و تکنولوژی آموزشی و مدیریت مورد بررسی قرار گرفت. پس از تحلیل یافته ها از طریق آزمون T از آنجا که پی مقدار سطح کفایت مطلوب (Q3=4) در تمامی مؤلفه ها بیشتر از ۰،۰۵ است فرض صفر که کفایت مطلوب شاخصهای بین المللی سازی آموزش است مورد قبول واقع می شود و در نتیجه اعتبار مؤلفه ها مورد تأئید قرار می گیرد، سپس با استفاده از ابعاد اصلی بدست آمده از مرحله کیفی پژوهش این پرسشنامه ۱۳ مؤلفه ای در اختیار مدیران و خبرگان (۲۰ نفر) انتخاب شده در مرحله اول قرار گرفت و از آنها خواسته شد که برای هر مؤلفه، شاخص هایی را معرفی نمایند بطوریکه ۷۲ شاخص برای این مؤلفه ها معرفی شد که از طریق تکنیک دلفی و پس از چهار دور چرخش، از تعداد ۷۲ شاخص؛ تعداد ۴۱ متغیر به عنوان شاخص های تشکیل دهنده بین المللی سازی آموزش معرفی شدند (جدول ۲). متغیرهای مورد نظر پراکنده بود و لزوم دسته بندی آنها ایجاب نمود که به طراحی پرسشنامه ای برای سنجش آنها و درنهایت دسته بندی آنها با استفاده از تحلیل عاملی پرداخته شود. بنابراین به طراحی پرسشنامه ای با ۱۳ مؤلفه و ۴۱ شاخص پرداخته شد که در ابتدا از نظر روایی صوری و محتوایی توسط خبرگان مورد بررسی قرار گرفته و جهت آزمون پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شد که برابر با ۷۱ درصد حاصل گردیده است. از آنجا که دسترسی به تعداد جامعه آماری پژوهش(اساتید، فارغ التحصیلان و دانشجویان دکتری رشته های برنامه ریزی آموزش از دور، فنآوری و تکنولوژی آموزشی و مدیریت) غیرممکن بود بر اساس جدول مورگان تعداد ۳۴۰ نفر به عنوان نمونه در نظر گرفته شد. پس از توزیع پرسشنامه ها از طریق روش نمونه گیری تصادفی ۲۵۰ نفر به پرسشنامه ها پاسخ دادند. در ادامه پژوهش بر اساس یافته های بدست آمده از پرسشنامه ها، شاخصهای شناخته شده با استفاده از تکنیک تحلیل عاملی اکتشافی؛ گروه بندی شده و در نهایت با استفاده از تکنیک تحلیل عاملی تأییدی بررسی شده اند. به این ترتیب اطلاعات مورد نیاز برای ادامه پژوهش فراهم گردیده است. لازم به توضیح است که جهت اجرای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزارهای آماری آفیس نسخه۲۰۰۷، SPSS نسخه ۱۸ و لیزرل ۸،۸۰ استفاده شده است.

یافته ها

۱. تعیین مؤلفه‌های بین المللی سازی آموزش و ارائه مدل مفهومی پژوهش: با توجه به مطالعه اسناد، پژوهش‌های گذشته و مصاحبه با کارشناسان، از میان عوامل متعدد مرتبط با بین المللی سازی ۱۳ مؤلفه شناسایی و معرفی شده‌اند که به صورت مدلی مفهومی در شکل (۱) نشان داده می‌شوند.

شکل ۱. اجزای مدل مفهومی پژوهش

۲. نتایج حاصل از اعتبار سنجی مؤلفه‌های پژوهش: با توجه به اینکه پی مقدار سطح کفایت مطلوب (Q3=4) در تمامی مؤلفه‌ها بیشتر از ۰/۰ است فرض صفر که کفایت مطلوب

شاخصهای «بین المللی سازی آموزش است مورد تأیید قرار می‌گیرد. بنابراین این ۱۳ مؤلفه از ابعاد مؤثر «بین المللی سازی آموزش» می‌باشند که با آزمون تی مورد تأئید قرار گرفته‌اند.

جدول ۱. اعتبار سنجی ابعاد بین المللی سازی آموزش با آزمون تی مستقل

	میانگین	انحراف استاندارد	سطح کفایت قابل قبول (Q2)	مقدار t	درجه آزادی	سطح معناداری	سطح کفایت مطلوب (Q3)	مقدار t	سطح معناداری
شاخص‌های آموزشی	۴/۰۶	۱/۰۴	۳/۰۰	۱۰/۱۷	۹۹/۰۰	۰/۰۰	۴/۰۰	۰/۵۸	۰/۵۷
شاخص‌های پژوهشی	۴/۱۰	۰/۸۳	۳/۰۰	۱۳/۱۸	۹۹/۰۰	۰/۰۰	۴/۰۰	۱/۲۰	۰/۲۳
جذب دانشجویان	۴/۰۷	۰/۸۴	۳/۰۰	۱۲/۶۸	۹۹/۰۰	۰/۰۰	۴/۰۰	۰/۸۳	۰/۴۱
عضویت در مجامع و شبکه بین‌المللی	۴/۰۸	۰/۹۳	۳/۰۰	۱۱/۶۳	۹۹/۰۰	۰/۰۰	۴/۰۰	۰/۸۶	۰/۳۹
کارکنان بخش اداری	۴/۱۰	۰/۹۰	۳/۰۰	۱۲/۱۶	۹۹/۰۰	۰/۰۰	۴/۰۰	۱/۱۱	۰/۲۷
دانشجویان	۴/۰۹	۰/۸۱	۳/۰۰	۱۳/۵۴	۹۹/۰۰	۰/۰۰	۴/۰۰	۱/۱۲	۰/۲۷
کوریکولوم آموزشی	۴/۰۷	۰/۸۲	۳/۰۰	۱۳/۰۵	۹۹/۰۰	۰/۰۰	۴/۰۰	۰/۸۵	۰/۴۰
شهرت بین‌المللی	۴/۰۵	۰/۸۲	۴/۰۰	۱۲/۷۹	۹۹/۰۰	۰/۰۰	۵/۰۰	۰/۶۱	۰/۵۴
مدیریت دانشگاه	۴/۰۹	۰/۹۰	۵/۰۰	۱۲/۱۱	۹۹/۰۰	۰/۰۰	۶/۰۰	۱/۰۰	۰/۳۲
مدرسان	۴/۰۵	۰/۸۲	۶/۰۰	۱۲/۷۹	۹۹/۰۰	۰/۰۰	۷/۰۰	۰/۶۱	۰/۵۴
اعضای هیئت علمی	۴/۰۷	۰/۸۸	۷/۰۰	۱۲,۱۷	۹۹/۰۰	۰/۰۰	۸/۰۰	۰/۸۰	۰/۴۳
پژوهش‌های دانشگاهی	۴/۱۰	۰/۹۷	۸/۰۰	۱۱/۳۵	۹۹/۰۰	۰/۰۰	۹/۰۰	۱/۰۳	۰/۳۰
منابع	۴/۱۰	۰/۹۴	۹/۰۰	۱۱/۷۳	۹۹/۰۰	۰/۰۰	۱۰/۰۰	۱/۰۷	۰/۲۹

۳. تعیین شاخص‌ها بر اساس تکنیک دلفی و بحث و نتیجه‌گیری در خصوص نتایج دلفی پرسشنامه پژوهش:

با استفاده از تکنیک دلفی ۷۲ شاخص برای بین المللی سازی آموزش معرفی شد که پس از انجام چهار دوره دلفی، ۴۱ شاخص به عنوان شاخص‌های مؤثر انتخاب شده‌اند. نتایج دوره‌های چهارگانه روش دلفی نشان می‌دهند که به دلایل زیر اتفاق‌نظر میان خبرگان حاصل شده است و می‌توان به تکرار دورها پایان داد:

تقریباً درباره تمامی عوامل، نسبت اعضایی که ترتیب اهمیت آنها را مانند ترتیب گروه تعیین کرده‌اند بیش از ۵۰ درصد است.

انحراف معیار پاسخ‌های اعضا درباره میزان اهمیت عوامل تحقیق از ۰/۷۹ در دور دوم به ۰/۸۹ در دور چهارم افزایش یافته است.

ضریب هماهنگی کندال برای ترتیب عوامل مؤثر بر بعد تحقیق در دور چهارم (۰/۵۸) نسبت به دور سوم (۰/۵۱) تنها ۰/۰۷ افزایش دارد که این ضریب یا میزان اتفاق‌نظر میان اعضای پانل در میان دو دور متوالی رشد قابل‌توجهی ندارد.

۴. تأیید اعتبار شاخص‌ها با مدل سازی معادلات ساختاری:

۴-۱. تحلیل عاملی اکتشافی

از تحلیل عاملی اکتشافی برای تأیید روایی پرسشنامه‌ها استفاده می‌شود که نتایج این آزمون در جدول (۲) نشان داده شده است. با توجه به جدول (۲) مقدار شاخص KMO برابر ۰/۶۵ شده است که از مقدار معیار ۰/۶ بیشتر است. لذا تعداد نمونه (تعداد پاسخ‌دهندگان) برای انجام تحلیل عاملی کافی می‌باشد. همچنین سطح معناداری آزمون بارتلت کمتر از مقدار ۰/۰۵ شده است. این مطلب نشان دهنده این موضوع است که؛ ماتریس داده‌ها یک ماتریس اتحاد نیست؛ به عبارت دیگر همبستگی کافی در میان داده‌ها برای تحلیل عاملی تاییدی عوامل دارد.

با توجه به اینکه نتایج آزمون‌های KMO و بارتلت، داده‌های به دست آمده از پرسشنامه پژوهش را برای تحلیل عاملی، کافی و مناسب تشخیص داده‌اند؛ پس می‌توان تحلیل عاملی را بر روی سؤالات پرسشنامه پیاده نمود.

جدول ۲. آزمون KMO و بارتلت برای داده‌های پرسشنامه بین المللی آموزش

آزمون KMO		۰/۶۵
آزمون بارتلت	مقدار χ^2	۵۳۹۷/۷۸
	درجه آزادی	۸۲۰/۰۰
	سطح معناداری (Sig)	۰/۰۰

۴-۲. جدول اشتراکات:

این جدول نشان‌دهنده مناسب بودن نوع متغیرها در فرایند تحلیل عاملی است. این جدول شامل دو ستون به نام‌های initial (اشتراک اولیه) و Extraction (اشتراک استخراجی) است که تمامی اشتراک‌های اولیه برابر با یک می‌باشند. هرچه مقدار اشتراک استخراجی بزرگتر باشد، قدرت تبیین کنندگی آن سؤال بیشتر است و می‌توان سوالاتی که مقدار اشتراک استخراجیشان کمتر از ۰/۴ است را حذف کرد به دلیل اینکه همه سؤالات بین المللی سازی آموزش مقادیر بالای ۰/۴ می‌باشند برای اندازه گیری بین المللی سازی آموزش مناسب می‌باشند. (Extraction>۰/۰۴). نتایج این آزمون در جدول (۳) نشان داده شده است.

جدول ۳. جدول اشتراکات مربوط به بین المللی سازی آموزش

	اولیه	استخراجی		اولیه	استخراجی
s۱	۱/۰۰	۰/۶۵		۱/۰۰	۰/۷۶
s۲	۱/۰۰	۰/۷۱	s۲۳	۱/۰۰	۰/۹۲
s۳	۱/۰۰	۰/۶۳	s۲۴	۱/۰۰	۰/۸۹
s۴	۱/۰۰	۰/۷۴	s۲۵	۱/۰۰	۰/۸۹
s۵	۱/۰۰	۰/۷۰	s۲۶	۱/۰۰	۰/۹۰
s۶	۱/۰۰	۰/۷۱	s۲۷	۱/۰۰	۰/۸۹
s۷	۱/۰۰	۰/۴۵	s۲۸	۱/۰۰	۰/۷۴
s۸	۱/۰۰	۰/۶۱	s۲۹	۱/۰۰	۰/۷۴
s۹	۱/۰۰	۰/۷۳	s۳۰	۱/۰۰	۰/۷۶
s۱۰	۱/۰۰	۰/۸۱	s۳۱	۱/۰۰	۰/۷۸
s۱۱	۱/۰۰	۰/۷۷	s۳۲	۱/۰۰	۰/۷۸
s۱۲	۱/۰۰	۰/۷۶	s۳۳	۱/۰۰	۰/۷۳
s۱۳	۱/۰۰	۰/۶۷	s۳۴	۱/۰۰	۰/۷۰
s۱۴	۱/۰۰	۰/۷۳	s۳۵	۱/۰۰	۰/۹۳
s۱۵	۱/۰۰	۰/۷۱	s۳۶	۱/۰۰	۰/۹۳
s۱۶	۱/۰۰	۰/۷۵	s۳۷	۱/۰۰	۰/۷۶

s۱۷	۱/۰۰	۰/۷۹	s۳۸	۱/۰۰	۰/۸۱
s۱۸	۱/۰۰	۰/۷۶	s۳۹	۱/۰۰	۰/۷۱
s۱۹	۱/۰۰	۰/۸۰	s۴۰	۱/۰۰	۰/۸۹
s۲۰	۱/۰۰	۰/۷۶	s۴۱	۱/۰۰	۰/۸۹
s۲۱	۱/۰۰	۰/۷۹			

از آنجا که همه داده‌های این پژوهش به طور همزمان از افرادی مشخص و با ابزاری (پرسشنامه‌ای) واحد جمع‌آوری شده است، به منظور پرهیز از تهدید پژوهشی واریانس روش مشترک، پیش از انجام تحلیل‌های آماری لازم برای آزمون فرضیات، آزمون واریانس روش مشترک یا آزمون تک عاملی هارمن استفاده شده است. واریانس روش مشترک زمانی وجود دارد که تنها یک عامل (نخستین عامل یا عمده‌ترین) بیشترین میزان واریانس را تبیین کند. جدول (۵) مقادیر ویژه واریانس متناظر با عامل‌ها را نشان می‌دهد. در ستون عامل‌هایی که در تحلیل باقی می‌مانند، مقادیر ویژه اولیه برای هریک از عامل‌ها در قالب مجموع واریانس تبیین شده برآورده می‌شود. مقادیر ویژه هر عامل، نسبتی از واریانس کل متغیرهاست که توسط آن عامل تبیین می‌شود. مقدار وبژه از طریق مجموع مجذورات بارهای عاملی مربوط به تمام متغیرها در آن عامل قابل محاسبه است. از این رو مقادیر ویژه، اهمیت اکتشافی عامل‌ها در ارتباط با متغیرها نشان می‌دهند. پایین بودن این مقدار برای این عامل به این معنی است که آن عامل نقش اندکی در تبیین واریانس متغیرها داشته است. در ستون مقادیر ویژه استخراجی بدون چرخش واریانس تبیین شده عامل‌هایی است که مقادیر ویژه آن‌ها بزرگ‌تر از عدد یک می‌باشد؛ و ستون مقادیر ویژه استخراجی با چرخش مجموع مقادیر عامل‌های استخراج شده بعد از چرخش را نشان می‌دهند. همچنان که مشاهده می‌شود، ۱۳ عامل قابلیت تبیین واریانس را دارند. اگر عامل‌های به دست آمده را با روش واریماکس چرخش دهیم، ان عامل‌ها در مجموع ۷۶/۶۵ درصد از واریانس را در بردارند.

جدول ۴. مقادیر ویژه واریانس

سؤالات	عامل‌هایی که در تحلیل باقی می‌مانند			مقادیر ویژه استخراجی بدون چرخش			مقادیر ویژه استخراجی با چرخش واریماکس		
	نهایی	درصد واریانس	درصد تجمعی	نهایی	درصد واریانس	درصد تجمعی	نهایی	درصد واریانس	درصد تجمعی
۱	۴/۰۸	۹/۹۴	۹/۹۴	۴/۰۸	۹/۹۴	۹/۹۴	۳/۷۰	۹/۰۱	۹/۰۱
۲	۳/۵۴	۸/۶۴	۱۸/۵۹	۳/۵۴	۸/۶۴	۱۸/۵۹	۳/۳۳	۸/۱۳	۱۷/۱۴
۳	۳/۰۹	۷/۵۴	۲۶/۱۳	۳/۰۹	۷/۵۴	۲۶/۱۳	۲/۹۸	۷/۲۷	۲۴/۴۱
۴	۲/۹۲	۷/۱۲	۳۳/۲۶	۲/۹۲	۷/۱۲	۳۳/۲۶	۲/۴۹	۶/۰۷	۳۰/۴۸
۵	۲/۵۵	۶/۲۲	۳۹/۴۸	۲/۵۵	۶/۲۲	۳۹/۴۸	۲/۴۴	۵/۹۵	۳۶/۴۳
۶	۲/۳۲	۵/۶۶	۴۵/۱۴	۲/۳۲	۵/۶۶	۴۵/۱۴	۲/۳۲	۵/۶۷	۴۲/۱۰
۷	۲/۲۲	۵/۴۱	۵۰/۵۵	۲/۲۲	۵/۴۱	۵۰/۵۵	۲/۲۸	۵/۵۶	۴۷/۶۶
۸	۲/۰۵	۵/۰۰	۵۵/۵۵	۲/۰۵	۵/۰۰	۵۵/۵۵	۲/۲۶	۵/۵۲	۵۳/۱۷
۹	۱/۹۸	۴/۸۳	۶۰/۳۸	۱/۹۸	۴/۸۳	۶۰/۳۸	۲/۲۲	۵/۴۱	۵۸/۵۸
۱۰	۱/۸۳	۴/۴۵	۶۴/۸۳	۱/۸۳	۴/۴۵	۶۴/۸۳	۱/۸۹	۴/۶۱	۶۳/۱۹
۱۱	۱/۷۱	۴/۱۸	۶۹/۰۱	۱/۷۱	۴/۱۸	۶۹/۰۱	۱/۸۵	۴/۵۱	۶۷/۷۱
۱۲	۱/۶۰	۳/۹۱	۷۲/۹۲	۱/۶۰	۳/۹۱	۷۲/۹۲	۱/۸۳	۴/۴۷	۷۲/۱۸
۱۳	۱/۵۳	۳/۷۳	۷۶/۶۵	۱/۵۳	۳/۷۳	۷۶/۶۵	۱/۸۳	۴/۴۷	۷۶/۶۵

۵. چرخش برای بدست آوردن یک جواب نهایی و تفسیر آن:

این جدول، ماتریس چرخیده شده اجزا را نشان می‌دهد که هر سؤال کدام عامل را اندازه گیری می‌کند و سؤالی که بیشتر از یک عامل را اندازه گیری کنند، سؤال مناسبی نمی‌باشد که نتایج این آزمون در پژوهش حاضر نشان می‌دهد که سؤالات مربوط به پرسشنامه بین المللی سازی آموزش برای اندازه گیری ابعاد آنها مناسب می‌باشند. نتایج این آزمون در جدول (۵) نشان داده شده است.

جدول ۵. چرخش برای بدست آوردن جواب نهایی مربوط به بین المللی سازی آموزش

	مؤلفه‌ها													مؤلفه‌ها												
	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
s۱		۰/۸												s۲۲				۰/۹									
s۲		۰/۸												s۲۳				۰/۹									
s۳		۰/۸												s۲۴													۰/۹
s۴		۰/۸												s۲۵													۰/۹
s۵		۰/۸												s۲۶													۰/۹
s۶					۰/۸									s۲۷													۰/۹
s۷					۰/۶									s۲۸								۰/۸					
s۵					۰/۷									s۲۹								۰/۸					
s۹					۰/۸									s۳۰								۰/۹					
s۱۰	۰/۹													s۳۱				۰/۹									
s۱۱	۰/۹													s۳۲				۰/۹									
s۱۲	۰/۹													s۳۳				۰/۸									
s۱۳	۰/۸													s۳۴				۰/۸									
s۱۴	۰/۸													s۳۵										۱/۰			
s۱۵								۰/۸						s۳۶										۱/۰			
s۱۶								۰/۹						s۳۷						۰/۹							
s۱۷								۰/۹						s۳۸						۰/۹							
s۱۸							۰/۸							s۳۹						۰/۸							
s۱۹							۰/۹							s۴۰										۰/۹			
s۲۰							۰/۹							s۴۱										۰/۹			
s۲۱					۰/۹																						

بحث

باتوجه به نتایج پژوهش حاضر به نظر می رسد که ۱۳ متغیر آموزشی، پژوهشی، جذب دانشجویان، عضویت در مجامع و شبکه بین‌المللی، کارکنان بخش اداری، دانشجویان، کوریکولوم آموزشی، شهرت بین المللی، مدیریت دانشگاه، مدرسان، اعضای هیئت علمی، پژوهش های دانشگاهی و منابع؛ مؤلفه های مؤثر در بین المللی سازی دانشکده های مجازی می باشند و برای هر یک از این مؤلفه ها شاخص هایی شناسایی شده و بطور کلی ۴۱ شاخص معرفی شده است..

بر اساس نتایج این پژوهش، شاخص های مؤلفه آموزشی عبارتند از: برگزاری آزمون های میان ترم و پایان ترم، بازبینی برنامه‌های آموزشی، ذخیره و بازیابی نتایج آزمونهای الکترونیکی، تقویم های آموزشی و راهنمای تخلفات علمی دانشجویان؛ این نتیجه در راستای تحقیقات Mohamadi، Feshalanj ، Hagh

Doost و Wang است [۲۶-۲۴]. دادن حق انتخاب به دانشجویان در انجام تکالیف، تحقیقات و پروژه های درسی و تنوع بخشیدن به شیوه های ارزشیابی، تا حدودی میتواند رویکرد میان فرهنگی را برای بین المللی سازی در برنامه آموزشی بگنجاند یکی دیگر از اصول پایه در طراحی برنامه ریزی آموزشی بین المللی، استفاده از ارزشیابی های متعدد و متنوع است. در یک محیط مجازی در سطحی بین المللی، لازم است تا برای دانشجویان در مورد اهداف دوره، نحوه عملکرد، نتایج قابل انتظار و همچنین چگونگی ارزشیابی آنها ابهامی وجود نداشته باشد، تا موجب سر در گمی ناشی از بد فهمی در آنچه از آنها انتظار می رود نگردد. با در نظر گرفتن موضوع بین المللی شدن دانشکده ها، از یک سو به سیاستگذاری راهبردی و درازمدت به منظور اقدامات مقتضی برای بهبود فعالیتهای آموزشی و خدماتی نیاز دارد و از طرفی برای بین المللی نمودن فعالیتهای آموزشی، ایجاد بستری پویا برای هماهنگی میان بخشهای مختلف یک دانشکده ضروری به نظر می رسد .به تعبیر دیگر، افزایش فعالیتهای آموزشی تنها برای کسب جایگاهی ممتاز در عرصه های بین المللی کافی نیست، بلکه ترسیم یک چشم انداز راهبردی و مدیریتی و طراحی فرآیند مناسبی متشکل از مجموعه فعالیتهای سازمانی برای دستیابی به اهداف تعیین شده نیز بسیار حیاتی است. جهش بدون برنامه ریزی آموزشی حساب شده و بدون استفاده از متخصصان برنامه ریزی آموزشی با تزریق سرمایه های میلیونی به برنامه های استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات موفقیتی را در این زمینه نمی تواند به همراه داشته باشد.

شاخص های مربوط به مؤلفه پژوهشی عبارتند از: تأمین فضاهای مطالعه، تأمین دسترسی به اینترنت در کتابخانه (ایجاد کتابخانه الکترونیکی)، تجهیز کتابخانه به آخرین منابع درسی (ایجاد پایگاه های مجازی)، راهنمای رعایت اخلاق علمی-پژوهشی؛ این نتیجه در راستای پژوهش های Wang و حق‌دوست است. [۲۶ -۲۵]. کتابخانه‌ها در راستای پشتیبانی از نظام آموزش مجازی، ضعف بسیار مفرطی دارند که باید ضعف های موجود را برطرف سازند. این کتابخانه‌ها نتوانسته اند زیرساختهای مورد نیاز برای پشتیبانی از آموزش مجازی را فراهم آورند. این ضعف و نارسایی می تواند دو عامل اساسی داشته باشد؛ نخست اینکه خود کتابخانه‌ها به عنوان یک مجموعه خدماتی در ارائه این خدمات و فراهم آوری زیرساخت های مورد نیاز کوتاهی کرده باشند. دیگر اینکه، سازمان مادر این کتابخانه‌ها در کمک به کتابخانه‌ها برای فراهم آوری زیرساختهای مورد نیاز، جدیت کافی نداشته است.

همچنین جذب دانشجویان، یکی از ابعاد بین المللی سازی آموزش مجازی است و شاخصهای این بعد عبارتند از: اختصاص امتیازات ویژه به دانشجویان ممتاز، برگزاری دوره‌های آموزشی برای کارگزاران (اساتید، مدیران، کارکنان و دانشجویان)، طراحی مناسب وب سایت دانشکده و درج اطلاعات لازم در آن، تسهیل فرایند رسیدگی به تقاضانامه‌های تحصیل، تسهیل اخذ ویزای دانشجویی؛ این نتیجه در راستای پژوهش های فشالنج، حق دوست و Fedotova است. [۲۵،۲۷،۲۴]. سیاستهای کلان آموزش عالی در هر کشور نقش تعیین کننده ای در تمرکز بر آموزش عالی بین المللی و جذب و پرورش دانشجویانی با صلاحیتهای میان فرهنگی دارند. در سطح کلان سیاستهایی در جهت تسهیل فرایند رسیدگی به تقاضانامه‌های تحصیل و تسهیل اخذ ویزای دانشجویی می تواند به بین المللی سازی آموزش در دانشکده ها کمک نماید.

بر اساس نتایج؛ عضویت در مجامع و شبکه بین‌المللی، یکی از ابعاد دیگر بین المللی سازی است و شاخصهای این بعد عبارتند از: عضویت در شبکه‌های دانشگاهی و مجامع بین‌المللی، عضویت دانشگاه در مجامع بین‌المللی تخصصی، شرکت در مجامع بین‌المللی تخصصی؛ این نتیجه در راستای پژوهش های Hagh Doost و Wang است [۲۵،۲۶]. در همین راستا، برای آشنایی دانشجویان و اساتید داخلی نسبت به فعالیتهای علمی بین المللی و روندهای آن، تشکیل کارگاههای آموزشی و یا فرصتهای مطالعاتی و ... در ابعاد بین المللی، امری قابل تأمل است. از طرف دیگر همکاری های گسترده علمی بین اساتید داخلی و خارجی آموزش عالی سایر کشورها، علاوه بر افزایش آگاهی و شناخت اساتید داخلی از نظام های آموزشی دیگر کشورها موجب هدایت دانشجویان بین المللی به آموزش عالی ایران توسط اساتید خارجی می گردد. همینطور ایجاد حسابهای ارزی و تشویق مقالاتی که در مجامع بین المللی ارائه شده اند می تواند کمک شایانی به توسعه این شاخص نماید.

کارکنان بخش اداری نیز یکی از ابعاد بین المللی سازی آموزش مجازی است که شاخصهای این بعد عبارتند از: آموزش زبان انگلیسی به کارکنان، استخدام کارکنان خارجی در دانشگاه و ارسال کارکنان جهت کارآموزی به خارج از کشور؛ این نتیجه در راستای پژوهش های حق دوست و Fedotova است [۲۵،۲۷]. یکی از تفاوت های اساسی ساختار نیروی انسانی شاغل در کشورهای پیشرفته و در حال‌توسعه آن است که در کشورهای توسعه‌یافته، ترکیب نیروی انسانی در سطوح مختلف وضعیت منظم و متناسب و متعادلی را دارا می‌باشد در حالی که در کشورهای در

حال‌توسعه عمدتاً این تناسب و تعادل در هرم شغلی و ساختار و ترکیب نیروی انسانی چندان برقرار نمی‌باشد و این تنگنا به عنوان یکی از موانع جدی بهره‌وری مناسب از استعدادها وامکانات موجود در این کشورها می‌باشد. همانطور که عمده فعالیت دانشکده ها در چارچوب دو بال آموزش و پژوهش انجام می‌شود، کارکنان به همراه اعضای هیأت علمی دانشکده به‌منزله دوبال هستند که دانشگاه هرگز بدون یکی از این دو قدرت پرواز نخواهد داشت. کارکنان و اعضای هیأت علمی هر دو مکمل یکدیگر هستند که باعث پیشبرد اهداف عالیه دانشکده خواهند شد. آنچه بیشتر مورد توجه دانشجویان قرار می‌گیرد، صداقت و قاطعیت کارکنان آن است. تمامی کارکنان باید اعمال و رفتار شایسته‌ای در سطح بین المللی داشته باشند تا بتوانند اعتماد دانشجویان را به خود جلب نمایند.

دانشجویان یکی دیگر از ابعاد الگوی بین المللی سازی آموزش مجازی است و شاخصهای این بعد عبارتند از: افزایش رشته‌ها و مقاطع تحصیلی خارجی دانشکده، اقدام جهت مبادله دانشجو با دانشگاه های بین‌المللی، و اجرای دوره های مشترک با سایر دانشگاه ها؛ این نتیجه در راستای پژوهش های Wang و حق‌دوست است [۲۶-۲۵]. بنابراین می توان با افزایش رشته‌ها و مقاطع تحصیلی خارجی دانشکده، اقدام جهت مبادله دانشجو با دانشگاههای بین‌المللی و اجرای دوره های مشترک با سایر دانشگاه ها؛ میزان دانشجویان خارجی را در دانشکده ها افزایش داد.

بر اساس نتایج این پژوهش، کوریکولوم آموزشی یکی از ابعاد بین المللی سازی آموزش مجازی است و شاخصهای این بعد عبارتند از: تطبیق برنامه درسی دانشکده با معیارها و نمونه‌های بین‌المللی از نظر محتوا، عناوین و سنوات تحصیلی و برنامه ریزی جهت برگزاری دوره‌های آموزشی به زبان بین‌المللی؛ این نتیجه در راستای پژوهش های حق دوست است [۲۵] . در راستای استانداردسازی، کنترل و تضمین کیفیت برنامه های درسی، لازم است تا برنامه های درسی خصوصاً در موضوعاتی چون پزشکی و بهداشت و ... که مسایل بومی و فرهنگی در آنها خیلی دخیل نیستند، بر مبنای استانداردهای جهانی تدوین شوند. در این راه انجام مطالعات تطبیقی و آینده پژوهی علمی در جهت تدوین برنامه درسی منطبق با روند تغییر جهان، راهبردی قابل تأمل است. راهبردهای و فعالیتهایی که در سطوح اجرایی و کلاسی برای بین المللی سازی عناصر برنامه های درسی در حیطه اهداف، محتوا، مواد و منابع آموزشی، روشهای یاددهی-یادگیری و ارزشیابی مطرح اند نیز از اهمیت به سزایی برخوردارند. برای دستیابی به پرورش دانش آموختگانی با شایستگیهای بین المللی، محتوایی لازم است که از نظر علمی به روز و از منابع فرهنگی و علمی گوناگون تهیه شده و برای یادگیرندگان مختلف قابل درک و کاربرد باشد. چنین محتوایی باید در قالب های متنوعی برای سبک های گوناگون یادگیری طراحی و ترجیحاً به صورت بر خط ارائه شود. رعایت تفاوت سطح یادگیرندگان، خصوصاً یاد گیرندگان خارجی با داخلی در محتوا و تنظیم و پیکربندی آن بر اساس قواعد، سادگی، دشواری و میزان کاربرد نیز بسیار مهم اند. شیوه های یاددهی- یادگیری و ارزشیابی نیز باید از انعطاف پذیری و تنوع برخوردار باشند و اصل یادگیرنده- محوری، در آنها رعایت شود.. تأکید بر دستیابی به فراشناخت، تعلیم و تربیت انتقادی و یادگیری فعال و تجربی دانشجویان را به کاوش و تحلیل نقادانه امور ترغیب میکند و موجب توسعه دانش و مهارتهای میان فرهنگی آنان می گردد. این اصول در نوع تفکر و نگاه دانشجویان تغییر بنیادی ایجاد می کنند و این همان ایده آلی است که رویکرد تبدیل شدن به آن می پردازد و در عین سختی، بهترین رویکرد بین المللی سازی برنامه های درسی است، اگر چه مناسبترین گزینه نیست.

شهرت بین‌المللی، یکی از ابعاد الگوی دیگر است که شاخصهای آن عبارتند از: افزایش کیفیت خدمات آموزشی جهت رقابت پذیری دانشگاه و اصلاح عملکردها و بازسازی سیستم های ارتقاء کیفیت؛ این نتیجه در راستای پژوهش Fedotova است [۲۷]. بهترین دانشگاه های جهان در واقع مؤسسات بین المللی هستند که دانشجویان و پژوهشگران را از نقاط مختلف جذب می کنند و با بخش های مهم جهان فارغ از موقعیت جغرافیایی همکاری های علمی و تحقیقاتی دارند. تبلیغ دهان به دهان، به عنوان یک روش کارآمد و قابل اعتماد برای جذب دانشجو مطرح می باشد. افرادی که از خدمات دانشگاه رضایت داشته اند، اغلب به عنوان بهترین منبع جذب دانشجو برای دانشگاه عمل نموده اند، به این صورت که دوستان و همکاران خود را جهت بهره مندی از همان کیفیت خدمات مورد تجربه خود، به دانشگاه ارجاع می دهند.

یکی دیگر از ابعاد بین المللی سازی آموزش مجازی، مدیریت دانشگاه است و شاخصهای این بعد عبارتند از: قرار دادن بین المللی سازی در اهداف و اساسنامه دانشگاه، حضور مداوم و هدفمند مدیران و مسئولین دانشگاه در رویدادهای مهم بین‌المللی (بازدید از هیئت‌ها، بازدید از دانشگاه‌ها، همایش‌های

مرتبط، انجمن‌های دانشگاهی، هم اندیشی های دانشگاهی و ...)، عملکرد هماهنگ مجموعه‌های تحت مدیریت، شورای مربوطه (آموزشی، پژوهشی و غیره) و درگیر بخش های مسئول در راستای سیاست های بین‌المللی سازی دانشگاه؛ این نتیجه در راستای پژوهش Wang است [۲۶]. اصرار بیش از حد به استفاده از نظام های آموزشی که زیرساخت مدیریتی مناسبی برای آنها پیش بینی نشده است می تواند منجر به شکست بهترین طرح های آموزشی، حیف و میل بودجه و سرخوردگی افراد شود. هرگونه مطلق اندیشی در استفاده از هر یک از انواع رسانه های آموزشی و فناوری های در دسترس عموم می تواند به آفتی در حوزۀ آموزش مجازی منجر شود. مهم ترین چالش هایی که سیاست گذاران، برنامه ریزان ، مدیرا ن، مربیان و دیگر دست اندرکاران امور آموزشی باید در نظر بگیرند تدوین و ارایۀ خط مشی های جامع آموزشی و برنامه ریزی مناسب با توجه به زیرساخت های موجود و ممکن، انتخاب زبان آموزشی مناسب در سطح ملی، قومی و بین المللی، ظرفیت سازی و امور مالی است.

مدرسان، بعد دیگری است که شاخصهای این بعد عبارتند از: تشویق اساتید به تدریس دروس به زبان انگلیسی، جذب اساتید با تجارب بین المللی، دعوت از اساتید خارجی جهت تدریس در دانشگاه و اجرای برنامه های فرصت مطالعاتی برای اساتید؛ این نتیجه در راستای پژوهش های Fedotova است [۲۷]. عملکرد ضعیف ایران در ارائه محتوای مناسب برای عرضه در ابعاد بین المللی است و این امر ناشی از ضعف علمی و زبانی اساتید و کمبود نیروی انسانی متخصص و مطلع در این زمینه است. ناآشنایی و کم تجربگی اساتید در کار با محیطهای یادگیری مجازی و عدم تسلط تعداد زیادی از آنها بر زبان بین المللی نیز سبب محدودیت در تعاملات و همکاریهای بین المللی میشود. این امر باعث کاهش اطمینان اساتید ایرانی نسبت به توانمندیهای خود برای شرکت در مجامع بین المللی می گردد. از این رو ایران از نظر داشتن نیروی متخصص و توانمند در بین المللی سازی برنامه درسی خصوصاً با رویکرد آموزش از دور دچار نقصان است و بهسازی نیروهای تخصصی، امری ضروری و اجتناب ناپذیر به حساب می آید.

اعضای هیئت علمی یکی از ابعاد دیگر بین المللی سازی است و شاخصهای این بعد عبارتند از: جذب اعضای هیئت علمی که مدارک خود را از دانشگاههای معتبر اخذ نموده اند و تشویق اعضای هیئت علمی جهت شرکت در کنفرانس های بین‌المللی؛ این نتیجه در راستای پژوهش های فشالنج و Wang است [۲۴،۲۶]. در راستای رشد و توسعه حرفه ای و حساسیت میان فرهنگی اساتید، برگزاری کارگاه های آموزشی مرتبط، فرصتهای مطالعاتی، تعامل با اساتیدی از سایر فرهنگها و انجام امور تدریسی و تحقیقی مشترک با آنها می توانند در توسعه دانش، تجربه و نگرش بین المللی اساتید ایرانی، نقش به سزایی داشته باشند.

یکی دیگر از ابعاد بین المللی سازی، پژوهش‌های دانشگاهی است که شاخصهای این بعد عبارتند از: سرمایه گذاری سالانه برای پروژه بین‌المللی با همکاری شرکای بین‌المللی، افزایش فعالیت‌های پژوهشی در انجمن‌های حرفه‌ای بین‌المللی، در نظر گرفتن بودجه برای همکاری تحقیقاتی بین‌المللی و اعطای بورسیه و کمک هزینه و حمایت از دانشجویان دکتری بین‌المللی؛ این نتیجه در راستای پژوهش های Wang و حق‌دوست است [۲۵-۲۶]. دستیابی به اهداف عالی دانشکده های مجازی نیازمند رهبری، هماهنگی و سیاستگذاری مرکزی توسط استادان و اندیشمندان برای افزایش وجهه علمی دانشکده است، از این رو ضروری است مسئولان دانشکده ها اقداماتی در راستای سیاستگذاری، اولویت شناسی، انسجام بخشی به تحقیقات حوزه آموزش مجازی، دانشگاه پژوهی، برنامه ریزی سامانه های ویژه آموزش مداوم اعضای هیئت علمی و کارکنان و همچنین طراحی پروژه های کلان ملی انجام دهند.

آخرین بعد این پژوهش، منابع است که شاخصهای این بعد عبارتند از: افزایش بودجه دانشگاه برای توسعه بین‌المللی سازی دانشکده و برنامه‌های زیرساختی مربوطه و افزایش بودجه دانشگاه برای همکاری بین‌المللی؛ این نتیجه در راستای پژوهش های فشالنج و Wang است [۲۴،۲۶]. تغییر مداوم قوانین و ناهماهنگی در بین نهادهای مسئول در بحث بین المللی سازی در ایران به همراه دیوان سالاری حاکم بر دانشکده ها و نداشتن بودجه کافی، از موانع و محدودیتهایی هستند که شاید نظام آموزش عالی با رویکرد مجازی و به کارگیری فضای الکترونیکی و مجازی تا حدود قابل توجهی بتواند آنها را کم رنگتر سازد. لازم است تا ساختارهای دیوان سالاری سنتی برای ورود به موضوعات جهانی شکسته شوند و برای مقابله با چالش مقاومت در برابر تغییر، به اهمیت حفظ فرهنگ داخلی همراستا با نوآوریهای بین المللی سازی، توجه شود به نظر می رسد با لحاظ کردن مبحث بین المللی سازی آموزش عالی در سند راهبردی؛ تسلط و برتری اندیشه در سطح جامعه و مدیریت آموزش عالی و احساس نیاز برای شناخت محیط جهانی، می توان موجب تغییر نگاه و نگرش، انعطاف پذیری در عقاید، ساختار و قوانین جاری شد. بسیاری از قوانین جاری در زمینه همکاری های بین المللی علمی و یا دانشجویان بین المللی در ایران مبهم، غیر شفاف بوده و به روز

نیستند و از انعطاف پذیری کافی برخوردار نمی باشند. از این رو لازم است به دانشکده ها آزادی های عملکرد داده شود و از قرار دادن آنها در تنگناهای اداری و ساختارهای غیر قابل انعطاف جلوگیری گردد. افزایش بودجه حوزه آموزش می تواند جایگاه آموزش، آزمایشگاه ها، علوم پایه و ... را در کشور، منطقه و جهان ارتقا دهد و از طریق برنامه های زیرساختی مناسب و اختصاص بودجه کافی برای اجرای برنامه های بین المللی سازی دانشگاهها می توان در راستای جذب بیشتر دانشجویان خارجی قدم برداشت.

نتیجه‌گیری

شاخص ها و مؤلفه های مطلوب بین المللی سازی آموزش مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته اند و سعی شده است زمینه ای فراهم شود تا با تدوین این شاخص های غالب، طراحی دانشکده های بین المللی مجازی و اقدامی در جهت تحقق این امر مهم فراهم آید. اگرچه بین المللی کردن از ارتباطات بین کشورها و سطح فراملیتی حمایت می کند، این امر برای هر ملت و کشوری (یا حتی منطقه ای) ضروری است که نظریه پردازی، پژوهش، تحقیق و برنامه ریزی را وجهه همت خویش قرار دهد و آموزش عالی نقش مهم و استراتژیکی در حل مشکلات اقتصادی-اجتماعی دارد که امروزه ما با آنها روبرو هستیم، این موضوع سبب تدارک خدمات آموزشی با کیفیت به عنوان موضوع مهم وحیاتی در اقتصاد جهانی رقابتی می شود و اداره مناسب دانشگاه ها و دانشکده ها از اهمیت ویژه ای برخوردار می شود که امروزه با پیشرفت تکنولوژی و فناوری های جدید؛ حرکت به سوی مجازی شدن و بین المللی شدن دانشکده ها یکی از راهکارهای مناسب برای پیشرفت در دنیای پر از رقابت می باشد. بنابراین می توان رویکردهایی را جهت تسهیل بین المللی شدن دانشکده های مجازی معرفی کرد که عبارتند از:

مدیریت و برنامه ریزی غیر متمرکز بر اساس اهداف و مقاصد تعریف شده، افزایش تفویض اختیار به مدیران رده های پایین و تقویت مهارت های مدیریتی، طرح دانشگاه محوری ONLINE و ایجاد شبکه آموزش از راه دور، ثبات مدیریت و برنامه ریزی جهت تدوین و اجرای برنامه های بلند مدت، متحول شدن ساختار، تشکیلات، آیین نامه ها و مقررات نظام آموزش عالی با توجه به اهداف بین المللی سازی آموزش، آموزش تخصصی و مستمر نیروی انسانی شاغل در دانشکده ها و توسعه و بهسازی کارکنان و هیئت علمی به منظور ارتقای فعالیتهای مدیریتی، آموزشی و برنامه ریزی درسی برای دانشجویان بین المللی، برگزاری دوره های آموزش زبان انگلیسی، تشویق و ایجاد انگیزه به نوآوری، ابتکار و خلاقیت کارکنان آموزشی و غیرآموزشی دانشکده، استقرار نظام ارزشیابی دقیق؛ علمی و مستمر تمام اجزاء و ارکان آموزشی برای بهبود کیفیت و اثربخشی، توجه به مدیریت کیفیت جامع در دانشکده، تلاش برای هماهنگ سازی سیستم های آموزشی با روندهای بین المللی و نیازمندی ها و در اولویت قرار گرفتن آن، توسعه استراتژیهای آموزشی بر اساس روندهای بین المللی، استفاده از تکنولوژیهای جدید، استفاده از تجارب دانشکده های بین المللی کشورهای در حال توسعه، حمایت و سرمایه گذاری آموزش عالی در دانشکده ها به منظور باقی ماندن در این محیط بسیار رقابتی جدید، توسعه خط مشی ها برای حمایت از تحقیق، اطلاعات و تولید تکنولوژی، تبادل اساتید و دانشجویان، توسعه نظام برنامه درسی برای بین‌المللی کردن، مطالعات فرهنگی یا منطقه‌ای، کارورزی یا یادگیری ضمن خدمت در یک کشور خارجی، اجرای برنامه‌های آموزش‌وپرورش تطبیقی و بین‌المللی و اردوهای خارج از کشور، ایجاد مشارکت های زیر منطقه ای با دیگر حکومتهای کوچک همسایه برای ایجاد دانشگاهی، طراحی و تدوین وب سایت ها با نگرش بین المللی، گسترش همکاری فرهنگی و علمی به‌ویژه از طریق اتحادیه‌های دانشجویان و اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌ها، حمایت و تقویت تلاش‌های اعضای هیئت‌علمی برای بین‌المللی کردن برنامه‌های درسی، تأکید بر تجارب دانشجویان برای تسهیل یادگیری بین‌المللی و بین فرهنگی در دانشگاه، بین‌المللی کردن برنامه‌های درسی و جو دانشگاه، بین‌المللی کردن یادگیری، یاددهی و تحقیق، ارتقای ظرفیت کارکنان برای بین‌المللی شدن، ارتقای ظرفیت مؤثر دانشجویان بین‌المللی، بازنگری برنامه‌های درسی دانشگاه‌ها و ارائه واحدهایی با محتوای شناخت جامعه جهانی و مسائل بین‌المللی، ارائه برنامه‌هایی برای آشنایی دانشجویان با توانایی و مهارت‌های فعالیت در عرصه بین‌المللی، به‌ویژه در امور بازرگانی، ارتباطات، مدیریت و. . . ، بهسازی ساختار اداری، مالی، مدیریتی و اجرایی دانشگاه‌ها برای فراهم آوردن امکان همکاری‌های علمی بین‌المللی بیشتر و مؤثرتر، غنی‌سازی محیط‌های دانشگاهی برای انجام فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی ملی و بین‌المللی با استانداردهای قابل‌قبول، فراهم‌آوردن امکان بهره‌گیری بیشتر اعضای هیئت‌های علمی از فن‌آوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، ایجاد آمادگی لازم در سطوح گوناگون مدیریت دانشگاه‌ها برای گسترش بین‌المللی شدن آموزش عالی، کسب آمادگی لازم برای مواجهه با موانع و مشکلات بین‌المللی

شدن چون مسائل مالی، کیفیت‌های متفاوت آموزش و پژوهش دانشگاهی، سیاست‌های اتّخاذ شـده در سـطوح ملی، مسائل اجتماعی و منطقه‌ای، بازار متفاوت آموزش عـالی و مسائل اقتصادی مربوط به آن. علاوه بر استفاده از راهبردهای فوق، به منظور موفقیت بیشتر در فرایند بین المللی سازی لازم است برخی الزامات از جمله جذب دانشجویان بین المللی، استخدام و بهره گیری از کارکنان و اساتید باتجربهٔ بین المللی، استفاده از نمونه های بین المللی برنامه درسی و ایجاد خدمات حمایتی برای دانشجویان و فراهم سازی فرصت ها و حمایت از دانشجویان برای انجام فعالیت های علمی، فرهنگی و بین المللی در طول دوران تحصیل صورت بگیرد.

تقدیر و تشکر

از مدیران و اعضاء هیأت علمی دانشگاه پیام نور سپاسگزاریم که به پژوهشگران در اجرای این پژوهش یاری رسانده اند.

تأییدیه اخلاقی

ملاحظات اخلاقی شامل جلب رضایت و اطمینان به آزمودنی ها مبنی بر محرمانه بودن پاسخ هایشان رعایت شده است.

تعارض منافع

هیچ تعارض منافعی وجود نداشت

منابع مالی

هیچ حمایت مالی در تمامی مراحل پژوهش صورت نگرفته است و تمامی هزینه ها بر عهده نویسندگان مقاله بوده است.

References

1. Sharghi A. Globalization, Higher Education and Development of International Scientific Collaboration. Fa Journal. 2009; 3(31-32): 10-17.
2. Hassan Z, Silong AD, Ismail IA, Asmiran S. Developing new generation of educational leaders for world class university In: Procedia . j.sbspro. 2011; 812–817.
3. Zamani manesh H, Effective Strategies for the Internationalization of Medical Curricula. Educ Strategy Med Sci . 2012; 5(3): 183-189.
4. Childress LK. Internationalization plans for higher education institutions. J Stud Int Educ. 2009; 13(3):289–309.
5. Khorsandi Taskooh A. Analysis of theoretical foundations and goals of internationalization of higher education. Ihej. 2016; 7(3): 27-60.6. Khodavardi H. Globalization of higher education in the third millennium of components and dimensions. iisajournals. 2012; (5): 133-164.
6. Ramanthan S, Thambiah S, Raman K. A Perception based Analysis of Internationalization at Malaysian Private Universities. Ijbm. 2012; 7(4): 13-25.
7. Charles N, Delpech Q. The internationalisation of higher education: It's time to invest. gouv. 2015; 23: 1-8.
8. De Wit H, Is the international university the future for higher education? International Higher Education. 2015; (80). Available from https://ejournals.bc.edu/ojs/index.php/ihe/article/viewFile/6133/5372.
9. Knight J. International Universities: Misunderstandings and Emerging Models? J Stud Int Educ. 2015; 19(2): 107–121.
10. Fathi Vajargah K, Vajari T. International Virtual Universities an International / Interdisciplinary Approach to Higher Education. Isih. 2009; 1(3): 67-97.
11. Fell E V., Lukianova NA. British Universities: International Students' Alleged Lack of Critical Thinking. Procedia - Soc Behav Sci [Internet]. 2015; 215: 2–8.
12. Stromquist NP. Internationalization as a response to globalization: Radical shifts in university environments. High Educ. 2007; 53(1): 81–105.
13. Jons H, Hoyler M. Global geographies of higher education: The perspective of world university rankings. Geoforum. 2013; 46: 45–59.
14. Heitor M. How university global partnerships may facilitate a new era of international affairs and foster political and economic relations. Technol Forecast Soc Change. 2015; 95: 276–293.
15. Stromquist N P, Internationalization as a Response to Globalization: Radical Shift in University Environment in Higher Education. Springer Science & Business Media B.V. 2007; (53): 81-105.
16. Caplan NA, Stevens SG. "Step Out of the Cycle": Needs, challenges, and successes of international undergraduates at a U.S. University. English Specif Purp. 2017; 46: 15–28.
17. Braverman MT, Hoogesteger LA, Johnson JA, Aarø LE. Supportive of a smoke-free campus but opposed

to a 100% tobacco-free campus: Identification of predictors among university students, faculty, and staff. Prev Med (Baltim). 2017; 94: 20–26.

18. Johnson M, Shi W, Shao X. Exploring library service models at Fudan University and Appalachian State University: Experiences from an International Librarian Exchange program. Int Inf Libr Rev. 2010; 42(3): 186–194.
19. Diba vajari T, Conceptualizing Internationalization of Curriculum in Higher Education. Edcbmj. 2009; 2(3): 137-142.
20. Jöns H, Hoyler M, (2013). Global geographies of higher education: The perspective of world university rankings. Geoforum. 2013; (46): 45-59.
21. Qiang Z. Internationalization of Higher Education: Towards a Conceptual Framework. Policy Futur Educ. 2003; 1(2): 248–70.
22. De Wit H. Globalisation and Internationalisation of Higher Education. introduction to online Monogr Rev Univ y Soc del Conoc. 2011; 8(2): 241–8.
23. Feshalanj L, Bazargan A. Internationalization of Education, Research, and Professional Services in universities. Mpes. 2014; 7(13): 9-27.
24. Hagh Doost A, Shoghi A, Momtazmanesh N, Educational Ranking of Medical Universities. tebvatazkiyeh. 2010; 19(1): 0-65.
25. Wang YS, Li CR, Yeh CH, Cheng ST, Chiou CC, Tang YC, et al. A conceptual model for assessing blog-based learning system success in the context of business education. Int J Manag Educ. 2016; 14(3): 379–87. 27.
26. Fedotova O, Platonova E, Bogomolova J. Strategy of Incentive Payments as a Mechanism for Entering Russian Universities in the Global World. Procedia Econ Financ. 2015; (23): 1125–1130.